

تحلیل ظرفیت شهر اقلید در توسعه ناحیه‌ای

دکتر محمود قدیری^۱، پروین دقیق^{۲*}

۱- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور M_Ghadiry@pnu.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور P.Daghigh1365@gmail.com

چکیده

شهرهای کوچک در تعامل با کوچک‌ترین عنصر سکونتگاهی یعنی روستاها و شهرهای میانی در تعامل با بزرگ‌ترین شهر در سطوح ملی و منطقه‌ای نقش مهمی را در توسعه و توازن‌های منطقه‌ای نظیر تثبیت جمعیت، فعالیت‌ها و سرمایه در فضای ملی کشور ایفا می‌کند. هدف این مقاله بررسی نقش و ظرفیت شهر اقلید در توسعه ناحیه‌ای می‌باشد. نوع تحقیق کاربردی و روش تحقیق «توصیفی-تحلیلی» می‌باشد. داده‌های مورد نیاز از روش کتابخانه‌ای و بخشی نیز از روش میدانی و ابزار پرسشنامه گردآوری شده است. برای سنجش ظرفیت شهر اقلید، ابعادی ۵گانه تعریف شد و این ابعاد با ۴۲ گویه در قالب طیف لیکرت عملیاتی گردید. پرسشنامه حاصل توسط کارشناسان و مسئولین محلی تکمیل شد. داده‌های حاصل نیز از طریق روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و ...) تحلیل شد. نتایج سنجش و ارزیابی ظرفیت توسعه ناحیه‌ای شهر اقلید نشان داد که بهترین وضعیت مربوط به ظرفیت خدماتی با میانگین ۲/۸۳ می‌باشد و بدترین وضعیت به ترتیب مربوط به شاخص‌های ظرفیت اقتصادی و کیفیت زندگی می‌باشد. نتیجه اینکه ظرفیت شهر کوچک اقلید برای ایفای نقش توسعه ناحیه‌ای ضعیف و در حد پایین می‌باشد و لذا نیازمند توجه و برنامه‌ریزی راهبردی است.

واژه‌های کلیدی: شهرهای کوچک، توسعه ناحیه‌ای، ظرفیت توسعه، شهر اقلید

۱- مقدمه

در کشورهای جهان سوم، با توجه به ضرورت توسعه‌ی یکپارچه، وابستگی سکونتگاه‌های انسانی در سطوح منطقه‌ای، در هر برنامه و طرح شهری - منطقه‌ای، اساس کار محسوب می‌شود، زیرا در این کشورها هدف نهایی از تحلیل سیستم‌های منطقه‌ای، توزیع مطلوب جمعیت و توسعه‌ی اقتصادی - اجتماعی در سطوح ناحیه‌ای است. بنابراین در کشورهای در حال توسعه، حوزه‌های روستایی شهرهای کوچک منطقه، با شرایط عقب مانده باید در مسیر توسعه قرار گیرند و از خدمات بازاریابی، تأمین امکانات صنایع کوچک روستایی، دریافت خدمات مورد نیاز و انتقال سالم مواد تولیدی به کارخانه و بازار، بهره‌مند شوند. علاوه بر موارد یاد شده طرح و بررسی کارکدهای شهرهای کوچک، جزئی مهم و اصلی از اجزای مطالعات توسعه‌ی یکپارچه‌ی منطقه‌ای است و باعث توزیع فضایی نامتعادل جمعیت در پهنه‌ی ملی و منطقه‌ای، مهاجرت‌های برنامه‌ریزی نشده یا بدون کنترل و مشکل‌زا از نقاط روستایی به شهرهای بزرگ خواهد شد [۱].

در ایران شهر و ناحیه همواره توأم و باهم سازمان‌بخشی جوامع انسانی را به عهده می‌گیرند. شهرهای ایران ضمن شکل‌پذیری از ناحیه جغرافیایی خود به شکل‌دهی و سازمان‌بخشی همه روستاها و شرکت‌ها اطراف خود می‌پردازد. اساساً بین خصیصه‌های یک ناحیه، شهر و یا شهرهای واقع در آن ناحیه یک نوع وابستگی و پیوستگی داخلی و دائمی وجود دارد و این وابستگی در همه زوایای ناحیه ریشه دوانده است و به هم پیوستگی شهر و روستا در نواحی جغرافیایی ایران، شکل متقابل به